

Kayıtlı sermaye sistemine geçtiniz mi?

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI TARAFINDAN GEÇTİĞİMİZ GÜNLERDE YAYINLANAN BİR TEBLİĞ İLE YENİ TTK'DA GENEL ÇERÇEVESİ ÇİZİLEN KAYITLI SERMAYE SİSTEMİNİN ESASLARI BELİRLENDİ.

Türk Ticaret Kanunu; ticari hayatımızı düzenleyen temel yasa, yenilendi. Temmuz başından itibaren uygulanıyor. Tam 1535 maddesi var. Bazı düzenlemeleri eski yasa ile aynı olmasına rağmen, önemli bir çok değişikliği de içermesi açısından uzun zamandır gündemimizde. Daha da uzun süre kalacak gibi...

Türk şirketlerinin uluslararası piyasadaki rekabet gücünün artırılması ve ticari hayatın kolaylaştırılması amaçları ile getirilen yeni yasadaki düzenlemelerden biri de, "kayıtlı sermaye sistemi"dir. Bu sistem sadece anonim şirketler için geçerli. Bu şirketlerin sermaye artışı sırasında hareket kabiliyetlerini artıran yeni sistem, daha önce sadece Sermaye Piyasası Kanunu kapsamında halka açık şirketlerde uygulama alanı bulmuştu.

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından geçtiğimiz günlerde yayınlanan bir tebliğ ile Yeni TTK'da genel çerçevesi çizilen kayıtlı sermaye sisteminin esasları belirlendi. Bu haftaki yazımızda, söz konusu düzenlemeler kapsamında, halka açık olmayan anonim şirketlerin kayıtlı sermaye sistemine geçişi ve sistem içerisinde uyulan gereken kurallara değineceğiz.

ESAS SERMAYE SİSTEMİ

Esas sermaye sistemi, şu anda faaliyette bulunan, halka açık olmayan anonim şirketlerde uygulanan sistem. Esas sermaye, şirketin esas sözleşmesinde ta-

ahhüt edilmiş bulunan sermayesini ifade ediyor. Bu sistemde anonim şirketlerin sermaye tutarı 50 bin liradan az olamıyor. İç kaynaklardan yapılan artırım hariç, payların nakdi bedelleri tamamen ödenmediği sürece sermaye artırılması mümkün değil. Sermaye artırımına "genel kurul" tarafından karar veriliyor ve artışın genel kurul kararı tarihinden itibaren üç ay içinde tescil edilmesi gerekiyor.

YENİ SİSTEM; KAYITLI SERMAYE

Yeni TTK'daki düzenleme uyarınca, artık Sermaye Piyasası Kanunu uyarınca pay senetleri halka arz edilmiş olmayan veya halka arz edilmiş sayılmayan anonim şirketler de istemeleri halinde, esas sermaye sisteminden kayıtlı sermaye sistemine geçebilecekler.

Kayıtlı sermaye; şirketlerin, Türk Ticaret Kanunu'nun esas sermaye sistemindeki sermayenin artırılmasına ilişkin hükümlerine tabi olmaksızın, yönetim kurulu kararı ile yeni pay çıkarmak suretiyle ulaşabilecekleri azami sermaye tavanını gösteren ve esas sözleşmelerinde yer alan sermayeyi ifade ediyor.

Kayıtlı sermaye sisteminde, kayıtlı sermaye tavanı içerisinde kalmak şartıyla, yönetim kurulu tarafından Gümrük ve Ticaret Bakanlığının izni aranmadan sermaye artışı yapılabilir. Bu sayede şirkette sermaye ihtiyacı duyulduğunda, daha kısa sürede karşılanması sağlanmış oluyor.

HALKA AÇIKLARDA ZATEN VARDI

Sermaye Piyasası Kanunu uyarınca pay senetleri halka arz edilmiş olan veya halka arz edilmiş sayılan kurumlardan kayıtlı sermaye sistemi zaten uygulanıyordu. Halka açık şirketler, hisseleri borsalar veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda devamlı işlem gören şirketlerdir. Hisseleri halka arz edilmiş sayılan kurumlara ise hisseleri borsalarda işlem görmemekle birlikte, pay sahibi sayısı 250'yi aşan anonim şirketler olarak karşımıza çıkıyor. Bu şirketlerin kayıtlı sermaye sisteminden yararlanmaları SPK'nın iznine tabidir. Bu sistemde ticaret siciline tescil edilmiş kayıtlı sermaye tavanı içinde kalmak üzere, yönetim kurulu kararı ile hisse senedi çıkarılarak sermaye artışı yapılabilir. Kurulca izin verilen kayıtlı sermaye tavanı, izin verildiği yıl da dahil olmak üzere en fazla 5 yıllık süre için geçerli olabilir.

TTK'DA KAYITLI SERMAYE

Bu sisteme geçmek isteyen halka açık olmayan anonim şirketlerin, başlangıç sermayesinin en az 100 bin Türk Lirası olması gerekiyor. Başlangıç sermayesi ise kayıtlı sermaye sistemini kabul eden anonim şirketlerde, kuruluşta veya kayıtlı sermaye sistemine ilk geçildiğinde sahip olunması zorunlu sermayeyi ifade ediyor.

Şirketler kuruluşta kayıtlı sermaye sistemini kabul edebilecekleri gibi, faaliyetine devam eden şirketler de sonradan esas sözleşmelerini değiştirerek kayıtlı sermaye sistemine geçebiliyorlar.

Kayıtlı sermaye sistemine geçecek şirketlerde ayrıca çıkarılmış sermayenin tamamının ödenmiş olması ve sermayenin karşılıksız kalmamış olması gerekiyor. Kuruluşta kayıtlı sermaye sistemini kabul edecek şirketlerde ise başlangıç sermayesinin tamamının ödenmiş olması yeterli.

ESAS SÖZLEŞME DE UYGUN OLMALI

Kayıtlı sermaye sistemine dahil olmak isteyen şirketlerin esas sözleşmelerinde en az;

- a) Başlangıç sermayesi,
- b) Yönetim kuruluna verilen sermayeyi kayıtlı sermaye tavanına kadar artırma yetkisinin süresi, sürenin başlangıç ve bitiş tarihleri,
- c) Kayıtlı sermaye tavanı,
- d) Yönetim kurulunun sermaye artırımına ilişkin kararının ne şekilde ilan edileceği, hususlarının belirtilmesi gerekiyor. Yönetim kuruluna imtiyazlı veya itibari değerinin üzerinde pay çıkarma ya da rüçhan haklarını sınırlandırma yetkisi verilecekse, buna ilişkin hükümlerin de esas sözleşmede yer alması zorunludur.

EN FAZLA BEŞ KAT VE BEŞ YIL...

Yönetim kuruluna verilen sermayeyi kayıtlı sermaye tavanına kadar artırma yetkisinin süresi en fazla 5 yıl olabiliyor. Ayrıca kayıtlı sermaye tavanı başlangıç sermayesinin 5 katından fazla olamıyor. Örneğin başlangıç sermayesi 100 bin lira olan bir anonim şirketin, kayıtlı sermaye

sistemine geçmek istediğini ve gerekli izinleri aldığını varsayalım. Şirket ana sözleşmesinde kayıtlı sermaye tavanı 300 bin lira (5 katlık sınır içerisinde) olarak belirlenmiş olsun. Yönetim kuruluna verilen sermaye artırım yetkisine ilişkin sürenin de ana sözleşmede 5 yıl (başlangıç 1 Kasım 2012, bitiş 31 Ekim 2017) olarak belirlendiğini kabul edelim.

Bu durumda belirtilen 5 yıllık süre içerisinde 300 bin lirayı aşmamak şartıyla, genel kurul kararı olmaksızın, yönetim kurulu kararı ile sermaye artışı gerçekleştirilebilir. Bu süre içerisinde bir veya birden fazla kez sermaye artışı

yapılması mümkün. Diğer taraftan yönetim kuruluna verilen yetkiye ilişkin sürenin dolduğu yıl, genel kurul toplantısında yetki süresine ilişkin esas sözleşme değişikliği yapmayan şirketler kayıtlı sermaye sisteminden çıkmış sayılırlar.

İZİN İÇİN İSTENEN BELGELER

Kayıtlı sermaye sistemini kabul etmek veya bu sisteme geçmek isteyen şirketler, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı İç Ticaret Genel Müdürlüğüne başvurarak izin almak zorundalar.

Kuruluşta kayıtlı sermaye sistemini kabul edecek şirketlerin izin başvurusunda;

- a) Şirket kurucularının imzaları noterce onaylanmış esas sözleşme örneğini,
- b) Başlangıç sermayesinin tamamen ödendiğine dair banka mektubunu, dilekçe ekinde vermeleri gerekiyor.

Kayıtlı sermaye sistemine geçmek isteyen şirketlerin izin başvurusunda ise;

d) Son üç yıla ait bilanço ve gelir tablosunu,

e) Bağımsız denetime tabi olan şirketlerde denetleme raporunu, dilekçe ekinde vermeleri gerekiyor.

Esas sözleşme ile yönetim kuruluna imtiyazlı veya itibari değerinin üzerinde pay çıkarma veya rüçhan hakkını sınırlandırma yetkilerinin verilmesi halinde, her iki başvuru için ayrıca bunların yer aldığı bir beyanın da başvuru dilekçesine eklenmesi gerekiyor.

Kayıtlı sermaye sisteminin kabulü veya bu sisteme geçilmesinin gerekçeleri de bu beyanda açıklanmalı. Beyanın, yeni kuruluşta kurucular tarafından, kayıtlı sermaye sistemine geçmek isteyen şirketler açısından ise şirketi temsile yetkili kişilerce imzalanması gerekiyor.

SİSTEMDEN ÇIKMAK İÇİN...

Esas sözleşmede belirlenen süre dolmadan önce bu sistemden çıkmak istenmesi durumunda, yönetim kurulunca esas sözleşme değişiklik taslağı hazırlanarak genel müdürlüğe başvurulur. Bakanlığın bu konudaki izni ve alınan genel kurul kararı üzerine sistemden çıkılabilir. Ayrıca buna ilişkin esas sözleşme değişikliğinin ticaret siciline tescil ve ilan ettirilmesi gerekiyor.

ÇIKARILMA

Kayıtlı sermaye sistemini amacı dışında, ortakların ve diğer tasarruf sahiplerinin istismarına yol açacak şekilde kullandığı anlaşılan, ortaklık yapısı nedeniyle bu sisteme ihtiyaç duymaksızın kolayca sermaye artırımını yapabilecek durumda olan ve bu sisteme geçişte aranan diğer nitelikleri yitiren şirketler, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından sistemden çıkartılabilir.

Kayıtlı sermaye sisteminden çıkan veya çıkartılan şirketler, çıkış tarihinden itibaren en az 2 yıl geçmeden yeniden sisteme kabul edilmeyenler.

Yukarıda özetlediğimiz bu yeni sistemin, sermaye artışına ilişkin prosedürleri azaltması dolayısıyla, özellikle çok ortaklı anonim şirketlere hareket kolaylığı sağlayacağı anlaşılıyor.